



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. II. An vi huius damnationis certa evadat sententia docens, semper eligendum esse digniorem ad Episcopatum, & Cardinalatum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

num. 11. Et ex his fere omnes dicunt, id esse peccatum veniale; quamvis Navarra dicat, nullum esse peccatum: sicut etiam Diana, part. 2. tract. 1. Miscel. resol. 38. afferens pro sua sententia, præter Navarram, Ledesnam, Gutierrez, & Garciam. Quæ sententia probabilis est, dummodo non intelligatur de illis Beneficijs, quæ inter simplicia adnumerari solent, quæ tamen saltem mediate habent curam animarum, de quibus supra dixi.

Diana.
Navar.
Ledesna.
Gutier.
Garcia

C A P V T II.

An vi huius damnationis certa evadat sententia docens, semper eligendum esse digniorem ad Episcopatum, & Cardinalatum?

SUMMARIVM.

- Autores, qui docuerunt, posse absque culpa gravi eligi dignos, exclusis dignioribus. num. 10.*
- Opposita sententia certa est quoad Cardinales, & Episcopos, & eos, qui habent iurisdictionem quasi Episcopalem. num. 11.*
- Verbum Digniores sumi debet in sua propria significatione. num. 12.*
- Hæc obligatio est iuris naturalis. n. 13.*
- Urgetur argumentum ex Concilio Tridentino. num. 14. & seqq.*
- Quante dotes requirantur ad Episcopatum? num. 15. & seqq.*
- Quid de hoc senserit S. Thomas? n. 17.*
- Quid Bellarminus? num. 18.*
- Uterior probatio ex Apostolo. n. 19.*
- Item ex Concilio Tridentino. num. 20.*

10. **O**pinio fuit aliquorum, non esse obligationem sub reatu culpæ gravis eligere digniorem,

etiam ad Beneficia curam animarum habentia, ex quibus aliqui eam opinionem extendunt ad Episcopatum, præcipue respectu Pontificis eligentis, aut Patroni sæcularis præsentantis. Moderni scriptores, qui has propositiones assumpserunt explicandas, Lumbier, Filguera, & Hozes, citant P. Tamburinum lib. 8. in Decal. tract. 3. cap. 4. de distribut. Benef. num. 5. & revera hæc propositio, ut iacet, reperitur ibidem num. 7. sed num. 11. addit: *Respondeo secundo ad instantiam num. 8. factum, me ingenue fateri, propter hunc Tridentini textum, esse multo probabilis, Episcopatus, & similia maiora Curata Beneficia de quibus solum loquitur Tridentinum, debere dignioribus conferri, nec in praxi aliter esse consulendum.* Sed Tamburinus in priorie parte assertionis secutus est alios Doctores, qui prius docuerunt, posse eligi dignos, exclusis dignioribus, extra casum concursus. Ita Glossa, Rochus, Pedraza, & alij, apud Dianam 2. part. tract. miscell. 1. resol. 41. & Ioannes Pontius in Curs. Theol. disp. 59. quæst. 1. concl. 4. n. 40. Caietanus in sum. verb. *Electio Prælati.* Et esse probabilem ait Accacius de Velasco tom. 1. verb. *Benefic. cios.* resol. 111. num. 7. & Serra. 2. 2. quæst. 63. art. 2. dub. 1. & alij.

Lumb.
Filguera.
Hozes.
Tamba

Gloss.
Rochus.
Pedraza.
Diana.
Pontius.
Caiet.
Velasco.
Serra

11. Dico primo. Opposita sententia, quæ docet saltem in Episcopatus, & Cardinalibus eligendos esse digniores, certa est omnino, vi huius decreti, in quo opposita opinio damnatur, & interdicitur tamquam scandalosa. Et idem dicendum est de omnibus illis, qui habent iurisdictionem quasi Episcopalem, sive sint Abbates, sive Vicarij, aut Priores nullius Diocesis, sive Prælati Regulares, ob identitatem rationis. Et quidem hæc propositio damnata loquitur de eo Decreto Concilij Tridentini, ubi hoc Concilium requirit,

Eccc in

in eligendis Episcopis præcipue, & Cardinalibus, præferendos semper esse digniores. Hæc est expressa sententia S. Thomæ 2. 2. quæst. 185. art. 3. ubi asserit eligendos, non meliores in se, sed utiliores Ecclesiæ, & hoc est, esse digniores. Quem sequuntur fere omnes Theologi. Quod etiam

S. Tho.

S. Hieron

docuit S. Hieronymus, & habetur in cap. *Licet ergo*. 8. quæst. 1. *Ut sciant omnes, & certi sint, quod qui præstantior est ex omni populo, qui doctior, qui sanctior, qui in omni virtute eminentior, ille eligitur ad Sacerdotium.* Subditque postea speciales virtutes, quæ relucere debent in Episcopo.

12. Sed iam hæc assertio omnino est certa, & indubitabilis: Nam Decretum Concilij per se est manifestum; sed dum aliqui id verbum *Digniores* interpretantur vel pro dignis, vel pro non indignis, vel pro strictè dignioribus in concursu, dubitabant aliqui de mente Concilij. Cum ergo per hanc damnationem excludantur eæ interpretationes, iam nullum restat vestigium dubitationis.

13. Ego quidem pro comperto habeo, hanc obligationem esse iuris naturalis. Et quamvis aliqui hoc intendunt probare argumentis, quorum aliqua refutat P. Vasquez opusc. de Benef. cap. 2. §. 3. dub. 1. & alia Lugo Card. tom. 2. de iust. disp. 35. sect. 2. n. 11. Ego tamen existimo, id efficaciter probari hoc argumento, quod insinuat Concilium Trident. cap. 1. cit., dum ait: *Hoc tamen munus (Episcopale) huiusmodi esse censet (Sancta Synodus) ut, si pro rei magnitudine expendatur, nunquam satis cautum videri possit.* Quod argumentum sic explico, & vrgeo.

P. Vasq
Lugo.

14. Non potest eligi ad munus Episcopale ille, qui non habet omnia requisita ad tale munus; si tamen datur vnus, qui habeat omnia requi-

sita ad illud: ergo si vacante sede Tolentina v.g., inveniatur vnus, qui in his omnibus sit omnino perfectus, & nullus alius præter ipsum sit omnino perfectus; vrgebit obligatio eligendi vnum illum perfectum. Huc vique evidens est discursus iste, ipso lumine rationis dictante.

15. Procedo ulterius. Tot, tantæque sunt dotes spirituales, tot, tantæque talenta prudentiæ, sanctitatis, Constantiæ, doctrinæ, & similia, quæ requiruntur ad munus Episcopale, vt vix, aut ne vix quidem inveniatur vnus, qui habeat omnia hæc in gradu perfecto: ergo si ille vnus non inveniatur, qui habeat ea omnia in gradu perfecto, eligendus erit ille, qui habuerit fere omnia illa; siue ille, qui proximus fuerit in perfectione talentorum ei, qui haberet omnia illa. Sed obligatio eligendi hunc est obligatio eligendi digniorem: ergo omnino vrget obligatio eligendi digniorem. Hæc omnes consequentiæ legitime concluduntur.

16. Illud vero antecedens, quod requirit ea omnia in munere Episcopali, probatur primo: hoc enim est quod dixit Tridentinum supra citatum: *Hoc tamen munus huiusmodi esse censet, ut si pro magnitudine rei expendatur, nunquam satis cautum videri possit.* Hæc enim perfectio vnde, quaque absoluta virtutum, & talentorum, quæ requiritur in Episcopo, est illa magnitudo, *De qua nunquam satis cautum videri potest.*

17. Probatur secundo. Nam S. Thomas, quem omnes Theologi sequuntur, affirmat 2. 2. quæst. 184. art. 7. Episcopum teneri esse perfectum, & hoc esse discrimen inter Episcopum, & Religiosum, quod hic teneatur aspirare ad perfectionem; ille vero tenetur habere perfectionem. Et concludit S. Doctor: *Vnde manifestum est, quod status perfectionis potior est*

S. Tho.

in Episcopis, quam in Religiosis. Et quæst. 185. art. 8. ait: Dicendum, quod, sicut supradictum est, status Religionis ad perfectionem pertinet, quasi quedam via ad perfectionem tendendi; status autem Episcopalis ad perfectionem pertinet tamquam quoddam perfectionis magisterium. Quod idem confirmat quodlib. 3. art. 17. Eiset autem prolixæ operæ recensere, quæ reliqui Scriptores de hac materia attestantur.

Bellarm.

18. Vnus pro multis sufficit Card. Bellarminus, in lib. de offic. Principis circa finem libri contro. 3. cuius titulus est: *An Episcopus teneatur esse perfectus?* Et postquam dixit: *Quod teneatur, docent omnes Scriptores, ac præsertim S. Thomas.* Post pauca subiungit: *Quod confirmatur ex verbis Apostoli ad Titum 2. [In omnibus te ipsum præbe exemplum bonorum operum] Et ex verbis Domini Matth. 5. [Vos estis sal terra, & lux mundi.] Hæc igitur est veritas, sed non omnes capiunt verbum istud. Religiosi sunt in statu perfectionis acquirenda, quia faciunt tria vota: paupertatis contra affectum divitiarum; castitatis, contra concupiscentiam carnis; obedientiæ, contra superbiam vitæ. Episcopus igitur, qui est in statu perfectionis adeptus, tenetur esse perfectus, id est, ardentissima charitate Dei, & proximi præditus, ita ut divitias Ecclesiæ suæ non suas esse existimet, & non habeat ad possidendum tamquam proprias, sed ad dispensandum, ut alienas. Item tenetur esse perfectus in charitate Dei, & promi; circa castitatem, ut Angelica puritate Deo ministret, & viros ac mulieres, quibus præest, vere diligat ut filios, & filias, & nullâ unquâ suspitione incôitientia illis tribuat: proinde non habere domi personam ullam, vel ob adolescentiam, vel ob ornatum, ad quam carnali affectione propensus credatur:*

foris autem cum nulla unquam muliere sine testibus loquatur, atque id potissimum erga sanctimonialia observet: incredibile enim est, quam contemptibilis reddatur Episcopus, si aut verbis, aut factis ullâ signû incontinentiæ dederit. Denique perfectus esse debet circa humilitatem, & obedientiam Dei, & superiorum mandata, ac præcipue erga illud à Sancto Ioanne Evangelista in 1. Epistola promulgatum: [Debemus pro fratribus animas ponere,] ac multo magis divitias, quietem, delicias, & commoda omnia. Hæc perfectio excludit ludos, venationes, lectionem librorum vanorum, occupationes temporales, & alia id genus omnia. Proinde munus Episcopi est vita laboriosissima, sed magnam habet remunerationem.

19. Probatum tertio ex verbis Apostoli 1. ad Timoth. 3. *Si quis Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: oportet ergo, Episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, Doctorem, non vinolentum, non percussorem, &c.* Et quidem prolixum esset recensere omnia, quæ Sancti Patres, & Ecclesiæ Doctores scribunt circa hanc Apostoli doctrinam, qua Timotheum Episcopum imbuebat. Explicationem, & Commentarium huius textus tradidit Augustinus Barbofa, lib. de Potest. Episcopi, part. 1. in toto titulo *Barb.* 2. per septemdecim Glossas, ubi cum immensa eruditionis suppellectile ex Sanctis Patribus collecta, manifeste ostendit illam *magnitudinem*, de qua, ut dicit Tridentina Synodus, *Numquam satis cautum videri potest.*

20. Ex quibus omnibus concluditur, si semper eligendus est ad munus Episcopale is, qui habeat omnia requisita ad tale munus, & vix inveniatur vnus, qui his omnibus polleat perfecte; illum eligendum esse, *Ecce 2* qui

qui propius accedat ad eam perfectionem talentorum, quæ requiruntur, atque adeò digniorem. Et hanc obligationem semper in Ecclesia extitisse, ostenditur ex illis verbis Concilij: *Nihil in ijs pro presenti temporum ratione innovando.* Quibus verbis satis declarat Concilium hanc dispositionem non esse novam in Ecclesia Dei, sed semper in ea observatum esse tamquam obligatorium eligere digniores. Eam autè obligationē oriri ex iure naturali colligitur ex illis verbis: *Eadem Sancta Synodus Tridentina gravissimis Ecclesie incommodis commota non potest non commemorare, nihil magis Ecclesie Dei esse NECESSARIUM, quam ut: lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat, & bonos maxime (in superlativo gradu) atque idoneos Pastores singulis Ecclesijs præficiat.* Vnde sic fit argumentum. Elector independenter ab humana lege, atque adeò iure naturali, & Divino, tenetur ad eligendum Episcopum eo modo, quo necessarium est Ecclesie Dei: sed iuxta mentem Concilij, necessarium est Ecclesie Dei eligere digniorem: ergo iure naturali, & Divino tenetur eligere digniorem.

CAPVT III.

An præfata doctrina extendenda sit ad eos, quos præsentat Patronus laicus? Et quid circa hoc valeat consuetudo contraria?

SUMMARIUM.

Patronus laicus iure naturali tenetur eligere digniorem. num. 21.

Confirmatio ex Tridentino. num. 22. & seqq.

Quomodo non sit magnum onus eligere digniorem: num. 26.

In hoc non potest prævalere consuetudo; neque in Hispania datur talis consuetudo; & quantam diligentiam adhibeat Rex Catholicus ad querendum digniores? num. 28. & seqq.

Opinio docens oppositum circa Patronum laicum subiacet damnationi. num. 32. & seqq.

21. **D**ico secundo. Patronus laicus iure naturali tenetur eligere digniorem ad munus Episcopale. Probatum eodem argumento, quo primam assertionem roboravi. Nam Patronus laicus iure naturali tenetur eligere illum, qui habeat omnia requisita ad munus Episcopale administrandum, si talem inveniat: ergo cum vix sit vnus, qui habeat omnia requisita in gradu perfecto, & consequenter præfatus Patronus non possit certo scire, hunc, quem eligit, habere omnia ea requisita, debet præsentare eum, quem videt propius accedere ad eam perfectionem, atque adeò digniorem.

22. Confirmatur primo. Nam iuxta Tridentinum, qui non promouent digniorem ad Episcopatum, *alienis peccatis communicantes mortaliter peccant*: sed quod Patronus sit laicus, non tollit hanc cooperationem, & communicationem quoad peccata aliena: ergo peccat mortaliter, si non præsentet digniorem.

23. Confirmatur secundo. Patronus iure naturali tenetur eligere siue præsentare eo modo, quo est necessarium Ecclesie Dei: sed ut docet Tridentinum, eligere digniorem est necessarium Ecclesie Dei: ergo Patronus iure naturali tenetur eligere digniorem.

24. Confirmatur tertio. Nam cum Tridentinum in eo cap. 1. ait, *alienis peccatis communicantes peccare mortaliter eos, qui ad Episcopatum*